

Πληρ.: Τμήμα Επαγγελματικών Θεμάτων
Εβρένογλου Βασίλης
Τηλ.: 2310883146
Fax: 2310883110
mail: evreno@central.tee.gr

Προς

- Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων
κ. Νίκη Κεραμέως
Email: minister@minedu.gov.gr
- Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων
κ. Σοφία Ζαχαράκη
Email: depmin1@minedu.gov.gr

Θέμα: Κατάρτιση των μαθημάτων Γραμμικού και Ελευθέρου σχεδίου, Ερευνητικής - Συνθετικής Εργασίας και Γεωλογίας-Διαχείρισης Φυσικών Πόρων από τα νέα ωρολόγια προγράμματα του Γενικού Λυκείου

Αξιότιμη Κυρία Υπουργέ,
Αξιότιμη Κυρία Υφυπουργέ.

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας σύμφωνα με το θεσμικό του ρόλο, μεταξύ άλλων, «συμβάλλει στην εκπόνηση προγραμμάτων τεχνικής παιδείας, ..., σύμφωνα με τις αναπτυξιακές ανάγκες της Χώρας» (ΠΔ 12/2020, ΦΕΚ 17/Α).

Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας / Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας (ΤΕΕ/ΤΚΜ) στο πλαίσιο της παραπάνω αρμοδιότητας, για την Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας, αντιμετωπίζει με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τα θέματα που αφορούν στην δημόσια Εκπαίδευση (Γενική και Τεχνική - Επαγγελματική, σε όλες τις βαθμίδες της) και επιδιώκει να συμμετάσχει με θέσεις και προτάσεις στην επιχειρούμενη βελτίωση της παρεχόμενης δημόσιας εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό η Διοικούσα Επιτροπή του ΤΕΕ/ΤΚΜ συνέστησε Ειδική Διαρκή Ομάδα Εργασίας με αντικείμενο την μελέτη ζητημάτων που αφορούν την Τεχνική Παιδεία, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Η Ομάδα Εργασίας επεξεργάστηκε το ζήτημα που προέκυψε με τις με αρ. 74181/Δ2 και 74182/Δ2 /15-06-2020 Αποφάσεις της Υφυπουργού Παιδείας (ΦΕΚ 2338Β΄) με τις οποίες καταργήθηκε από το ωρολόγιο πρόγραμμα του Γενικού Λυκείου η διδασκαλία μαθημάτων, όπως το **Γραμμικό και Ελεύθερο Σχέδιο**, η **Ερευνητική - Συνθετική Εργασία** (project) και η **Γεωλογία-Διαχείριση Φυσικών Πόρων** και κατέθεσε σχετικό υπόμνημα στην ΔΕ του ΤΕΕ/ΤΚΜ.

Η ΔΕ του ΤΕΕ/ΤΚΜ συμφωνεί με τις θέσεις και την επιχειρηματολογία που αναλυτικά διατυπώνεται στο σχετικό υπόμνημα και επιθυμεί να σας μεταφέρει τους έντονους

προβληματισμούς και τις αντιρρήσεις της για τη κατάργηση των ανωτέρω μαθημάτων από τα νέα ωρολόγια προγράμματα του Γενικού Λυκείου.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ αναγνωρίζοντας ότι το Γενικό Λύκειο προετοιμάζει τον μαθητή κατά κύριο λόγο για την επιτυχημένη ένταξή του στην κοινωνία ως ολοκληρωμένη προσωπικότητα και επιπλέον δίνει τις βασικές γνώσεις που θα διευκολύνουν τον μαθητή, ανάλογα με τις επιλογές του, να συνεχίσει την εκπαίδευση του σε μετα-δευτεροβάθμιο επίπεδο, πιστεύει ότι η ικανότητα κατανόησης των βασικών αρχών του γραμμικού και ελεύθερου σχεδίου, η εξοικείωση και η εξάσκηση των μαθητών με τις διαδικασίες εκπόνησης ερευνητικής - συνθετικής εργασίας και η κατανόηση των βασικών αρχών της Βιώσιμης Διαχείριση Φυσικών Πόρων αποτελούν απαραίτητα εφόδια για τον απόφοιτο του γενικού λυκείου στην προσπάθεια του να ενταχθεί παραγωγικά στην σύγχρονη κοινωνία και οικονομία της γνώσης.

Κυρία Υπουργέ,
Κυρία Υφυπουργέ,

Σας αποστέλλουμε συνημμένο το Υπόμνημα της Διαρκούς Ομάδα Εργασίας του ΤΕΕ/ΤΚΜ για την Τεχνική Παιδεία και την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση και σας ζητούμε να επανεξετάσετε τις σχετικές αποφάσεις σας ώστε να επανενταχθούν τα μαθήματα του Γραμμικού και Ελεύθερου σχεδίου, της Ερευνητικής - Συνθετικής Εργασία (project) και της Γεωλογίας- Διαχείρισης Φυσικών Πόρων στο ωρολόγια προγράμματα του Γενικού Λυκείου

Είμαστε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση επί των προτάσεών μας και ελπίζουμε ότι με αυτές γινόμαστε αρωγοί στις προσπάθειες και επιδιώξεις σας για βελτίωση της ποιότητας της ελληνικής εκπαίδευσης.

Με τιμή

Για το ΤΕΕ/ΤΚΜ
Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Τσακούμης

Συνημμένα:

Υπόμνημα Διαρκούς Ομάδας Εργασίας ΤΕΕ/ΤΚΜ:
«Τεχνική Παιδεία, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση»

Κοινοποίηση

ΤΕΕ, Περιφερειακά Τμήματα ΤΕΕ

Εσωτερική διανομή:

ΤΕΕ Φ (Χρον. Αρχείο, ΤΕΘ, ΓΟΔ)

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Θέμα: Κατάργηση των μαθημάτων Γραμμικού Σχεδίου, Ερευνητικής - Συνθετικής Εργασίας και Γεωλογίας-Διαχείρισης Φυσικών Πόρων από τα νέα ωρολόγια προγράμματα του Γενικού Λυκείου

Με τις με αρ. 74181/Δ2 και 74182/Δ2 /15-06-2020 Αποφάσεις της Υφυπουργού Παιδείας (ΦΕΚ 2338Β΄) καταργήθηκε από το ωρολόγιο πρόγραμμα του Γενικού Λυκείου η διδασκαλία μαθημάτων, μεταξύ των οποίων το **Γραμμικό Σχέδιο** (και το Ελεύθερο), η **Ερευνητική - Συνθετική Εργασία** (project) και η **Γεωλογία-Διαχείριση Φυσικών Πόρων**.

Μεταφέρουμε τους έντονους προβληματισμούς, την ανησυχία και τις αιτιολογημένες αντιρρήσεις μας για τη κατάργηση των ανωτέρω μαθημάτων από τα νέα ωρολόγια προγράμματα του Γενικού Λυκείου.

Το Γενικό Λύκειο προετοιμάζει τον μαθητή τόσο για επιτυχημένη ένταξή του στην κοινωνία ως ολοκληρωμένη προσωπικότητα, όσο και για τη συνέχιση των σπουδών του στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Θεωρούμε ότι τα μαθήματα αυτά αποτελούσαν τα τελευταία ελάχιστα ψήγματα τεχνικής παιδείας στη Γενική Εκπαίδευση, η διδασκαλία των οποίων όχι μόνο δεν πρέπει να καταργηθεί, αλλά αντίθετα να ενισχυθεί και να επεκταθεί. Συγκεκριμένα:

A. Το Σχέδιο

A.1 Το Σχέδιο ως απαραίτητος εγγραμματισμός Γενικής Παιδείας για τις βασικές ανάγκες του ανθρώπου.

Η γνώση Σχεδίου (ακόμη και με την έννοια της στοιχειώδους δυνατότητας ανάγνωσης και κατανόησης τουλάχιστον ενός απλού σχεδίου) αποτελεί βασική γνώση και δεξιότητα απαραίτητη σε κάθε άνθρωπο, ανεξαρτήτως μορφωτικού επιπέδου. Ο κάθε πολίτης, σε κάθε έκφανση και δραστηριότητα της καθημερινής του ζωής αναγκάζεται να προστρέχει σε σχέδια. Είναι λοιπόν ανήκουστο ο απόφοιτος Γυμνασίου (πόσο μάλλον του Λυκείου), να αγνοεί τις στοιχειώδεις έννοιες παράστασης των αντικειμένων όπως “Κάτοψη”, “Οψη”, “Τομή”, “Κλίμακα”, κλπ. Είναι αδιανόητο να μην μπορεί έστω να κατανοήσει στοιχειωδώς ένα απλό σχέδιο (π.χ. οδεύσεων διαφυγής Πυρασφάλειας σε ένα κτίριο, απλής κατασκευής - συναρμολόγησης ενός επίπλου, χειρισμού μιας οικιακής συσκευής, ενός εργαλείου, ενός μηχανήματος, του αυτοκινήτου, την διάταξη και τον

προσανατολισμό ενός σχεδίου πόλης, το σχέδιο του κτηματολογίου, ενός συμβολαίου ή ενός συμφωνητικού, την τοπογραφική διαμόρφωση μιας περιοχής στο χάρτη ή το τοπογραφικό διάγραμμα ενός οικοπέδου, το σχέδιο του σπιτιού του, την ιατρική παράσταση ενός οργάνου σώματος, το πατρόν ενός ρούχου). Αν δεν μπορεί να το κάνει, τότε είναι τεχνικά αναλφάβητος και μη λειτουργικός για να ικανοποιήσει βασικές ανάγκες της καθημερινής του ζωής και της κοινωνικής διαντίδρασης, με κίνδυνο των συμφερόντων, της υγείας ή και της ζωής, του ίδιου και των άλλων πολιτών.

Η έλλειψη βασικών γνώσεων Σχεδίου θα δημιουργήσει Αποφοίτους Λυκείου πλήρως αναλφάβητους τεχνικά και δυσλειτουργικούς κοινωνικά.

A.2 Το Σχέδιο ως βασική γνώση και δεξιότητα για όλα τα επιστημονικά πεδία -επαγγέλματα.

Το Σχέδιο αποτελεί μια βασική γνώση και δεξιότητα ως απαραίτητο μέσο κατανόησης και λειτουργίας σε όλα τα επιστημονικά πεδία και επαγγέλματα, ακόμη και όσων θεωρούνται "ως μη τεχνολογικά" όπως για παράδειγμα του αρχαιολόγου, του ιστορικού, του παιδαγωγού, του νοσηλευτή, του γιατρού, του δικηγόρου, του συμβολαιογράφου, του δικαστή, του λογιστή, του στρατιωτικού, του ναυτικού, του λιμενικού, του αεροπόρου, των σωμάτων ασφαλείας, των πυροσβεστών, του θεολόγου κληρικού, του αρχαιο-βιβλιοθηκονόμου, του γυμναστή, των θεατρικών σπουδών-κινηματογράφου, του μουσειολόγου, της φυτικής παραγωγής, του αγρότη, κλπ.

Για πάρα πολλές (ίσως τις περισσότερες) σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το σχέδιο αποτελεί απαραίτητη βασική προαπαιτούμενη γνώση για την παρακολούθηση των σπουδών, όπως του Πολιτικού Μηχανικού, του Αρχιτέκτονα, του Αγρονόμου-Τοπογράφου, Μηχανικών Χωροταξίας και ανάπτυξης, του Πολεοδόμου, του Μηχανολόγου, του Αεροναυπηγού, των Ναυπηγών μηχανικών, του Μηχανικού υπολογιστών, Μηχανικών μεταλλείων, Μηχανικών ορυκτών πόρων, Ωκεανογραφίας και θαλάσσιων βιοεπιστημών, Μηχανικών και Πλοιάρχων Εμπορικού Ναυτικού, Μηχανικών παραγωγής και Διοίκησης, Συστημάτων ενέργειας, του Ηλεκτρολόγου, του Ηλεκτρονικού, του Γεωλόγου, του Γεωπόνου, του Δασολόγου, Διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος και φυσικών πόρων, Μηχανικών περιβάλλοντος, Βιοσυστημάτων και γεωργικής μηχανικής, Επιστημών ξύλου και σχεδιασμού, Γραφιστικής και οπτικής επικοινωνίας, Δημιουργικού σχεδιασμού και ένδυσης, Εσωτερικής αρχιτεκτονικής, Μηχανικών βιοϊατρικής, Μηχανικών βιομηχανικής σχεδίασης και παραγωγής, Συντηρητών αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, όλων των σχολών της ΑΣΠΑΙΤΕ, κλπ.

Το σχέδιο λοιπόν θα πρέπει να ενταχθεί στον στοιχειώδη σχολικό εγγραμματισμό, συμμετέχοντας στη βασική ομάδα γνώσεων που είναι απολύτως απαραίτητες για την αποφοίτηση από το Γενικό Λύκειο

A.3 Τα Σχέδια ως Πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα.

Σε ορισμένες σχολές (πχ. Αρχιτεκτόνων, κλπ) τα μαθήματα του Γραμμικού και Ελεύθερου Σχεδίου είναι πανελλαδικώς εξεταζόμενα και μάλιστα έχοντας βάση το 10. Δηλαδή αν ο υποψήφιος δεν

λάβει και στα δύο μαθήματα βαθμό πάνω από τη βάση, αποκλείεται ανεξάρτητα από τη βαθμολογία του στα λοιπά μαθήματα. Δεν απαιτείται λοιπόν απλώς μια βασική γνώση, αλλά προϋποτίθεται μεγάλη ευχέρεια, σχεδιαστική δεξιότητα και ικανότητα.

A.4 Το Σχέδιο ως διεθνής γλώσσα επικοινωνίας.

Το Σχέδιο αποτελεί μια διεθνή γλώσσα επικοινωνίας, με τρόπο αναπαράστασης, συμβολισμούς και συμβάσεις ενιαίους σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της Γης. Αν λοιπόν τα Αγγλικά και η Πληροφορική αποτελούν βασικές δεξιότητες, το Σχέδιο υπερτερεί όλων.

A.5 Το Σχέδιο ως εργαλείο ανάπτυξης της χωρικής νοημοσύνης.

Εδώ και δεκαετίας έχουν αναπτυχθεί παιδαγωγικές προσεγγίσεις για διαφορετικές μορφές νοημοσύνης. Η χωρική νοημοσύνη είναι μια από αυτές, έχει εφαρμογή σε πάμπολες επιστήμες και είναι απαραίτητη τόσο στην καθημερινότητα του ανθρώπου όσο και για την ανάπτυξη των κλάδων “STEM|” (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Από το βασικό πεδίο της κατανόησης και παραγωγής γραφικών παραστάσεων και σχεδιαγραμμάτων απαραίτητων στα προβλήματα φυσικής, μαθηματικών, κλπ, έως την αντίληψη του χώρου, των επί μέρους τμημάτων του, της διαφορετικής οπτικής από άλλη θέση, την έννοια της τομής, την κατανόηση της κλίμακας, του προσφανατολισμού, την ικανότητα απεικόνισης του χώρου, της αναπαράστασής του σε διάφορες χρονικές στιγμές του παρελθόντος ή του σχεδιασμού μιας μελλοντικής κατασκευής, αποτελεί βασική νοητική διεργασία που πρέπει να ενεργοποιηθεί εγκαίρως, όσο ακόμη διεγείρονται και αναπτύσσονται οι αντίστοιχες νοητικές συνάψεις του εξελισσόμενου νεαρού εγκεφάλου.

A.6 Το Σχέδιο ως νοητική μέθοδος οργάνωσης και παραγωγής οποιουδήποτε έργου.

Η διδασκαλία του σχεδίου εισάγει το μαθητή στην έννοια της οργάνωσης και του συστηματικού προγραμματισμού προκειμένου να επιλυθεί οποιοδήποτε πρόβλημα. Τον εισάγει στη δομημένη σκέψη της ανάλυσης, της οργάνωσης και της επίλυσης σε διακριτά στάδια και με μεθοδική προσέγγιση. Στις Σκανδιναβικές χώρες η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται ήδη από το Δημοτικό, όπου τα παιδιά καλούνται να φανταστούν μια κατασκευή, να φτιάξουν το μοντέλο της (δισδιάστατο ή τρισδιάστατο), να υπολογίσουν και να προμηθευτούν τα υλικά που χρειάζονται και στην συνέχεια να το κατασκευάσουν.

Για όλους τους παραπάνω λόγους, τα μαθήματα Σχεδίου διδάσκονται στην ελληνική Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εδώ και πολλές δεκαετίες, όπως και σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.

Ειδικά στη Γερμανία και στη Βρετανία το Σχέδιο διδάσκεται μαζί με την Τεχνολογία ως “Αρχιτεκτονική και Κατασκευή προϊόντων”, “Design and Technology” σε πάρα πολλές τάξεις της Βασικής και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και μάλιστα αυτή της Γενικής Εκπαίδευσης. Στην

Τεχνική - Επαγγελματική εκπαίδευση, τα μαθήματα σχεδίου και εξειδικευμένου κατά περίπτωση σχεδιασμού είναι βεβαίως πολύ περισσότερα.

Με την πλήρη εξάλειψη των μαθημάτων σχεδίου στα σχολεία της Γενικής Εκπαίδευσης, η Ελλάδα θα αποτελεί την μοναδική παραφωνία στη σημερινή Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Β. Η Ερευνητική Εργασία - Συνθετική Εργασία (project)

Σχετικά με την κατάργηση του μαθήματος της Ερευνητικής Εργασίας, επισημαίνουμε ότι το μάθημα αυτό (όπως και το προγενέστερό του, αυτό της “Τεχνολογίας” Λυκείου) αποτέλεσε την τελευταία δεκαετία μάθημα αιχμής των πιά σύγχρονων Παιδαγωγικών θεωριών και πρακτικών, προτεινόμενο και υποστηριζόμενο από όλο τον επιστημονικό χώρο των Παιδαγωγικών Σπουδών και αποτελούσε την αιχμή του δόρατος της πολιτικής του Υπουργείου Παιδείας δια του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Μάθημα διαθεματικής γνώσης, οργάνωσης και δομής της έρευνας, συνεργατικότητας, προσέγγισης και επεξεργασίας των πηγών, του “Μαθαίνω πώς να μαθαίνω”. Τι συνέβη ξαφνικά; Κατέρευσαν όλες οι παιδαγωγικές θεωρίες;

Θεωρούμε ότι η κατάργηση του μαθήματος αυτού από τα ωρολόγια προγράμματα αποτελεί μεγάλη απώλεια που δεν συνάδει με την επιχειρούμενη προσπάθεια εκσυγχρονισμού της εκπαίδευσης και προσαρμογής της στα σύγχρονα ευρωπαϊκά πρότυπα.

Γ. Η Γεωλογία - Διαχείριση Φυσικών Πόρων

Τα περιβαλλοντικά θέματα βρίσκονται στην κορυφή της Ευρωπαϊκής και παγκόσμιας ατζέντας όλων των αναπτυσσόμενων χωρών. Γίνεται εργώδης προσπάθεια αφυπνήσεως και ενεργοποιήσεως του συνόλου της κοινωνίας, προσαρμογής των συνηθειών, αλλαγής των τεχνολογιών. Με ποιά λογική καταργείται από βασικό μάθημα γενικής παιδείας του Λυκείου;

Θεωρούμε ότι οι παραπάνω τεκμηριωμένες απόψεις θα πρέπει να τεθούν υπόψη του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και ώστε να επανεξεταστεί το ζήτημα συνολικά.

Σύμφωνα με τα παραπάνω η Διάρκης Ομάδα Εργασίας προτείνει συγκεκριμένα:

1) Να παραμείνει ένα μάθημα Ερευνητικής Εργασίας ή Τεχνολογίας στην Α΄ Λυκείου

2) Τα μαθήματα Γραμμικό και Ελεύθερο Σχέδιο όχι μόνο να επανέλθουν ως μαθήματα επιλογής, αλλά να εισαχθεί το Σχέδιο με διάφορες εκδοχές του ως υποχρεωτικό μάθημα σε όλες τις τάξεις του Λυκείου και βαθμιαία να επεκταθεί με κατάλληλη διαμόρφωση και στο Γυμνάσιο και το Δημοτικό. Τα αναλυτικά προγράμματα της Βαυαρίας αποτελούν ένα καλό οδηγό:

(<https://www.isb.bayern.de/download/1555/broschuere-der-lehrplan-im-ueberblick.pdf>).

Θεσσαλονίκη 22-06-2020

Διαρκής Ομάδα Εργασίας

Τεχνικής Παιδείας, Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης